

စာဆိုဦးပုည၏ စာပေများမှ ဟဿရသမြောက်အဖွဲ့များ

ညွန့်ညွန့်ဝင်း*

စာတမ်းအကျဉ်း

ဤစာတမ်းတွင် ရသနှင့် ဟဿရသတို့၏ သဘောသဘာဝကို အကျဉ်းမျှဖော်ပြ ထားပါသည်။ ကုန်းဘောင်ခေတ်စာဆိုဦးပုညသည် လူတို့၏ စိတ်နှလုံးကို ရွှင်ပြုံးအောင် ဟဿရသမြောက် အဖွဲ့များကို ရေးဖွဲ့တင်ပြနိုင်စွမ်းရှိသူဖြစ်ပါသည်။ စာဆိုဦးပုည၏စာပေများမှ မေတ္တာစာများ၊ ပြဇာတ်များ၊ ဝတ္ထုများ၊ တေးထပ်များလာ ဟဿရသအဖွဲ့များကို သာဓကများ နှင့်တကွ လေ့လာ တင်ပြထားပါသည်။ စာဆိုဦးပုည၏ ဟဿရသမြောက် စာပေများကိုလေ့လာခြင်းဖြင့် မြန်မာတို့၏ ပျော်ရွှင် တတ်သော ဓလေ့၊ အေးချမ်းစွာနေထိုင်ပြီး၊ ခွင့်လွှတ်သည်ခံတတ်သော စိတ်နှင့် လူ့သဘော၊ လောကသဘော၊ ဘဝအသိ အမြင်များကို ရရှိစေပါသည်။ နှစ်သက်မှု၊ ပျော်ရွှင်မှု၊ စိတ်ဓာတ် ပွင့်လင်းမှုသဘောများ ပါဝင်အောင်ဖွဲ့ဆိုနိုင်ကြောင်းတင်ပြထားပါသည်။

သော့ချက်ဝေါဟာရစကားလုံးများ - ဝတ္ထု၊ မေတ္တာစာ၊ တေးထပ်၊ ပြဇာတ်၊ ဟဿရသ။

နိဒါန်း

ဤစာတမ်းသည် ကုန်းဘောင်ခေတ် စာဆိုကျော်တစ်ဦးဖြစ်သော စာဆိုဦးပုည၏စာပေများထဲမှ ဟဿရသမြောက်အဖွဲ့များကိုလေ့လာတင်ပြထားသောစာတမ်းတစ်စောင်ဖြစ်ပါသည်။ စာဆိုဦးပုညသည် လောကီလောကုတ္တရာ စာပေများအမျိုးအစာစုံလင်စွာရေးဖွဲ့နိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်တစ်ဦးဖြစ်ပါသည်။

ဦးပုည၏စာပေလက်ရာများထဲမှ လူတို့၏စိတ်နှလုံးကို ရွှင်ပြုံးစေသော ဟဿရသအဖွဲ့များကို လေ့လာ တင်ပြမည်ဖြစ်ပါသည်။ ရသ(၉)ပါးတွင် တစ်ပါးအပါအဝင်ဖြစ်သောဟဿရသစာပေသည် သီးခြားစာပေပုံသဏ္ဍန်အဖြစ် မပေါ်ထွန်းခဲ့သော်လည်း ဇေယျာဏ်ရွှင်၍ ဟဿရသဇာတ်ရင့်သန်သော စာဆိုတို့သည် မိမိတို့ရေးဖွဲ့သော စာပေများတွင် ဟဿရသမြောက်သော အဖွဲ့တို့ကိုဖွဲ့လေ့ရှိပါသည်။ ထိုသို့ရေးဖွဲ့သော စာဆိုများထဲမှ စာဆိုဦးပုည၏စာပေများသည် စာဖတ်ပရိတ်သတ်အားဟဿရသကို မည်သို့ပေးစွမ်းနိုင်ပုံ၊ မည်သို့အကျိုးပြုပုံကို သိရှိစေရန်လေ့လာတင်ပြ သွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

ရသ၏အဓိပ္ပာယ်နှင့်ရသ၏သဘော

ရသကိုမြန်မာအဘိဓာန်အကျဉ်းချုပ်တွင် -

“သာယာသောခံစားမှု၊ နှစ်၏သက်ဖွယ်သောသဘော အနုပညာလက်ရာကြောင့် သာယာသော ခံစားမှု”^၁

ဟုအနက်ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။

ရသ၏အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို မြန်မာစာစွယ်စုံကျမ်းအတွဲ (၁၁)တွင် ပျို့လင်္ကာ၊ ကဗျာနှင့် ပြဇာတ်တို့ကို အလင်္ကာနည်းဖြင့်ညီညွတ်အောင် ဖွဲ့နွဲ့သီးကုံးထားလျှင် ထိုပျို့လင်္ကာ၊ ကဗျာနှင့် ပြဇာတ်တို့၏သဘောအနက်ကို ဆင်ခြင်အောက်မေ့သောအခါတို့၌ နှစ်သက်သောသဘောမျိုးဖြစ် ပေါ်လာတတ်သည်။ ထိုသဘောမျိုး ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းကို ရသဟုခေါ်သည်။^၂

ဟုအနက်ဖွင့်ဆိုထား ပါသည်။

ထို့ကြောင့်မြန်မာစာပေ မြန်မာစကားအသုံးအနှုန်းတွင် ရသကိုအနုပညာလက်ရာကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် သာယာသောခံစားမှုသဘော၊ အနုပညာလက်ရာတစ်ရပ်ကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာသော ပြုံးရွှင်ခြင်း၊ ချစ်ကြိုက်ခြင်း၊ သနားခြင်း၊ လွမ်းဆွတ်ခြင်း၊ အံ့သြခြင်းစသော အကျိုးတရားများကို “ရသ”ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။

ဟဿရသ၏သဘောသဘာဝ

^၁ မြန်မာအဘိဓာန်အကျဉ်းချုပ်၊ ၁၉၉၁၊ ၃၇၅။

^၂ မြန်မာစွယ်စုံကျမ်း၊ ၁၉၆၈၊ တွဲ-၁၁၊ ၆၃။

* Lecturer, Department of Myanmar, Dagon University

ဟဿရသသည် ရသ(၉)ပါးတွင်တစ်ပါးအပါအဝင်ဖြစ်သည်။ ဟဿရသကို ပြုံးရယ်ခြင်း၊ ရယ်ရွှင်ခြင်း၊ ရွှင်ပျံ့ခြင်း သဘောအဖြစ်ရောက်၍ သာယာခြင်းဟုဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် ရယ်ပြုံးခြင်းသည် ဟဿရသဖြစ်သည်။ ဟဿရသ၏ သဘောကို ရှင်ကုမာရက အလင်္ကာပန်းကုံးတွင် -

“ရယ်ရွှင်ခြင်းကိုဖြစ်စေတတ်သော၊ သောမနဿဇော-၁၃-ပါးတွင် တစ်ပါးပါးသည် မုချအားဖြင့် ဟဿရသမည်၏”^၃

ဟူ၍ ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။

စာဆိုဦးပုည၏ ဘဝနှင့် စာပေများ

စာဆိုဦးပုညသည် ကုန်းဘောင်ခေတ်တွင် ပေါ်ထွန်းခဲ့သော ထင်ရှားသော စာဆိုတစ်ဦး ဖြစ်ပါသည်။ ဦးပုညသည် စလေမြို့ဇာတိဖြစ်သည်။ စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက် - ၁၁၇၄ (ခရစ်နှစ်-၁၈၁၂)တွင် ဖွားမြင်သည်။ ငယ်မည်မှာ မောင်ပုတ်စည်ဖြစ်သည်။ ဦးပုည၏ ဖခင်မှာ မြို့သူကြီး မျိုးရိုးဖြစ်သည်။

ဦးပုည၏ ငယ်ဆရာများမှာ - စလေမြို့မ-ခင်ကြီးစနှင့် ဆရာတော် ဦးဒီပတို့ဖြစ်သည်။ အမရပူရမြို့ ဗန်မော်ဆရာတော်ထံ ပညာဆက်လက်ဆည်းပူးသည်။ ဦးပုည၏ ရှင်သာမဏေဘွဲ့မှာ - ရှင်ပုညဘိဝေ ဖြစ်သည်။

ရှင်လူထွက်ပြီးနောက် မင်းတုန်းမင်းညီတော် ကနောင်မင်းထံတွင် ခစားရသည်။ နောင်တွင် မင်းတုန်းမင်းထံ ခစားရာ လက်ဖက်ရည်တော်ဘက်တွင် မင်းလှသင်္ခယာဟူသော ဘွဲ့နှင့်ထမ်းရွက်ရသည်။ ရွာစည်ရွာကိုလည်းစားရသည်။ မင်းတုန်းမင်းထံခစားစဉ်မြင်းကွန်း၊ မြင်းခုံတိုင်မင်းသားတို့ ပုန်ကန်သည့်အရေး၌ ဦးပုညအခါပေးသည်ဟု သင်္ကာမကင်းသဖြင့် မြို့ဝန်ဦးသာအိုးအိမ် တွင်ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ထားရာမှ ကွပ်မျက်ခံရသည်။

ဦးပုညသည် လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၁၇၀ ကျော်က မြန်မာဝတ္ထုဆရာကြီး၊ ပြဇာတ်ရေး ဆရာကြီးလည်း ဖြစ်သည့် သူ၏ဝတ္ထုများသည် ဇာတ်လမ်းဇာတ်ကွက်အဆန်းတကြယ် ဖြစ်မှုကြောင့် ကျော်စောသည်မဟုတ်။ လူ့သရုပ်ကိုပီသအောင် ဖန်ဆင်းပြနိုင်သောကြောင့် ကျော်စောခြင်းဖြစ်သည်။ ယခုခေတ် ပညာရှိများက ဦးပုညကို အင်္ဂလိပ်စာရေး ဆရာကြီးရှိုတ်စပီးယားနှင့် ခိုင်းနှိုင်းလေ့ရှိကြသည်။

ဦးပုညရေးသားသောစာများကာ - မင်းကြီးဦးပွားရေစက်သွန်းဆုတောင်းမော်ကွန်းစာ၊ ရတနာဒီ မော်ကွန်း၊ ယိုဒယားနိုင်မော်ကွန်း၊ ခေါ် ဇင်းမယ်နိုင်မော်ကွန်း၊ သဒ္ဒါပုဒ်စစ် ၁၇-ပုဒ်၊ ပင့်-ရစ်သတ်ပုံ ၁၃ပုဒ်၊ ဗေဒင်ဟောကိန်း၊ ရကန်နှင့်သင်္ဂြိုဟ်ကိုးပိုင်းတေးထပ်များ၊ သက္ကတဘာသာ ဖတ်နည်းလင်္ကာ တေးထပ်အမျိုးမျိုးရှစ်ဆယ်ပေါ်အမျိုးမျိုး၊ ဆေးနည်းလင်္ကာကဗျာများ၊ ဝိဇယပြဇာတ်၊ ဝေဿန္တရာပြဇာတ်၊ ကောသလပြဇာတ်၊ ပဒုမပြဇာတ်၊ ဝါသုဒေဝပြဇာတ်၊ ဂင်္ဂါမာလ ဇာတ်ခေါ်ရေသည် ပြဇာတ်၊ တရားဟော စာပုဒ်ရေ ၃၀ ကျော်၊ မေတ္တာစာပုဒ်ရေ ၆၀ ကျော်၊ ဗြိယတ်ကျမ်း လာဇာတာ ယုဂ်ပေါင်း ၁၅၀ ကို တေးထပ်ပေါင်း ၁၅၀ ဖြင့်တန်ဆာဆင်အပ်သော ဟောကိန်းတေးထပ်များ၊ သက္ကတန္တုဆေးကျမ်း၊ လင်္ကာ ၂၆-ပုဒ်၊ သာသနာရောက်မင်းပြိုင် စာတမ်းနှင့်သာသနာလျှောက်စာတမ်း၊ ဆွမ်းတော်ကြီးစာတမ်း၊ ရှင်ပြု နားထွင်းဖိတ်စာများ၊ သာသနာပိုင် ဦးဈေးယျပျံလွန်တော်မူရာ-ငိုချင်းရှည်များ၊ ပြောက်ကျားခုံးချင်းများ၊ သဘင်တေးဖွဲ့ အမျိုးမျိုး၊ သဒ္ဒါဂန္ထရ-နိဿရ်ပြောက်များ၊ ခုံးချင်းများ၊ ယိုးဒယားအမျိုးမျိုးတို့ ဖြစ်လေသည်။

စာဆိုဦးပုည၏ စာပေများမှ ဟဿရသမြောက်အဖွဲ့များ

စာဆိုဦးပုည၏ စာပေများရှိ မေတ္တာစာ၊ ဝတ္ထု၊ တေးထပ်၊ ပြဇာတ်များလာ ဟဿရသမြောက်အဖွဲ့များမှ အချို့ကို ရွေးထုတ်တင်ပြသွားပါမည်။

ဦးပုည၏ မေတ္တာစာများမှဟဿရသမြောက်အဖွဲ့များ

ကုန်းဘောင်ခေတ်စာဆိုဦးပုညသည်ဟာသစာဆိုအဖြစ် လူသိထင်ရှားကျော်ကြားလှပါသည်။ ဦးပုညသည် ဟာသဉာဏ်၊ ဇနညဉာဏ်၊ တန်ဖူပုတ္တိဉာဏ်တို့ဖြင့် ပြည့်စုံသော စာဆိုကျော် တစ်ဦးဖြစ်ပါသည်။ သူ၏စာများသည် စာဖတ်သူတို့ကို ပီတိဖြစ်စေပြီး ရယ်ရွှင်နှလုံးပြုံးစေ၏သည်။ သူ၏ဟဿရသမြောက်သော မေတ္တာစာအချို့ကို လေ့လာတင်ပြပါမည်။

၎င်းတို့မှာ လှေအလှူခံမေတ္တာစာ၊ ပြန်ပေးမေတ္တာစာ၊ ဒေါနဆီမေတ္တာစာ၊ လူပျိုမလှည့်ကြောင်း မေတ္တာစာ ဖြစ်ပြီး ထိုမေတ္တာစာတို့တွင် တွေ့ရသော ဦးပုည၏ဟာသဉာဏ်အကြောင်း တို့ကို လေ့လာတင်ပြပါမည်။

^၃ ကုမာရ၊ ရှင်၊ ၁၉၉၅၊ ၃၈၈။

ပထမဦးစွာ ဒေါနဆီမေတ္တာစာကို လေ့လာတင်ပြပါမည်။ ဒေါနဆီမေတ္တာစာသည် ဦးပုည၏ မေတ္တာစာ တစ်စောင်ဖြစ်ပြီး စာလက်ခံသူမှာ ရွှေမြို့တော်၌နေသော ဒကာမမိရွှေသစ်ဖြစ်ပါသည်။ ဦးပုညသည် သတိုးမင်းကြီး မဟာသက်တော်ရှည်ကတော်နှင့် ဆက်စပ်ပြီး ဒကာမမိရွှေသစ်နှင့် ခင်မင်ရင်းနှီးခဲ့ကြပါသည်။ တစ်နေ့တွင် မိရွှေသစ်က ဦးပုညအား ကျီစယ်နောက်ပြောင်လို၍ ရေနံဆီကို ဒေါနဆီဟုပြောပြီး လှူလိုက်လေသည်။ ထိုအကြောင်းကို ဦးပုညသည်မသိဘဲ ဒေါနဆီဟုထင်မှတ်ကာ ဘုရားအား ပက်ဖျန်းပူဇော်လေသည်။ ထိုအခါမှ ရေနံဆီကိုဒေါနဆီဟု ကျီးစယ်လှူလိုက်ကြောင်းသိခဲ့ရပြီး ဒကာမမိရွှေသစ် လှူလိုက်သော ဒေါနဆီသည် ဘယ်နေရာ၊ ဘယ်မြို့ရွာတွင် ရေနံဆီအဖြစ် ပြောင်းလဲသွားသည်ကို သတိမထားမိကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ဒေါနဆီ၏ မွှေးပျံ့သောရနံ့ကို ဘုရားအား လှူဒါန်းလိုသော သဒ္ဓါစိတ်ကြောင့် ဘုရားရှင်အား ဦးခေါင်းမှဖန်ဖူးကို စောင်းငဲ့၍သွန်း လောင်းပူဇော် လိုက်လေသည်။ ထိုအခါမှ ဒေါနဆီရနံ့မဟုတ်ဘဲ ရေနံဆီရနံ့ ထွက်ပေါ်လာသည်ကို ဦးပုညသိခဲ့ရလေသည်။ ထိုအခါ ဦးပုညသည် ဒကာမမိရွှေသစ် လှူလိုက်သော ဆီမွှေးမှာ ဒေါနဆီဘဝမှ စုတေသေလွန်ပြီးလျှင် အထောက်မတန် ရေနံဘဝတွင် ပဋိသန္ဓေ စွဲနေဖွားမြင်လာသည်မှာ ဆရာတော်မသိ၍ လောင်းလှူမိပုံ၊ ထိုအခါ ဘုရားရှင်၏ ခံစားရမှုကို မိမိစိတ်ကူးဖြင့် မှန်းဆကာ စာပန်းချီခြယ်ထားပုံမှာ-

“ရောင်လျှံတော်မထိဦးက၊ ဖန်ဘူးကိုစောင်း၍လောင်းလိုက်ရာတွင်ရုပ်ရှင်တော်မြတ်စွာလည်း နံ့ရှာတော်မူလွန်း၍၊ ရွှေခွန်းတော်မတုံ့၊ အနိုင်သာငဲ့ပြီးလျှင် ရှုံ့၍ခံတော်မူရ ချေသည်”^၄

ဟူ၍လည်းကောင်း

“သက်ရှိမဟုတ် ရွှေရုပ်တော်ပွား ငါသစ်သားပေကိုး၊ ကြိုးစား၍ခံရပေမည်ပဟု စတုတ္ထဖိုလ်သမာ၊ ဝင်စားဆဲအခါကဲ့သို့၊ ဗျက်လွှာကိုမှိတ်ပြီးလျှင် အံကြိတ်၍ ခံတော် မူရှာလေသည်”^၅

ဟူ၍လည်းကောင်း သက်မဲရုပ်ပွားတော်ကိုပင် သက်ရှိသဖွယ်တင်စားကာ ရွှင်ပြုံးဖွယ်ဖြစ်အောင် ရေးဖွဲ့ထားသည်ကို နှစ်သက်စဖွယ် တွေ့ရပါသည်။

ပြန်ပေးမေတ္တာစာသည် ဦးပုည၏ ကိုယ်ရေးမေတ္တာစာတစ်စောင်ဖြစ်ပါသည်။ ဘကြီးတော် ဘုရားလက်ထက် တွင် ဦးဆန်းဆိုသူက မောင်ရွှေပြားထံသို့ မေတ္တာစာတစ်စောင် ရေးသားပေးပို့ ခဲ့ပါသည်။ ထိုမေတ္တာစာတွင်

“ရှင်၏ပုညဘိဓဇသည် လောကကိုလိုက်စား၍ မင်းပါးစိုးခွင် ထွက်ဝင်ရအောင် ကြံဆောင်အားဆဲ၊ ငါတကားခဲသော်လည်း မင်းပွဲသို့မဝင်နိုင် “ဓာတ်စုတ်တိုင်ယွင်းသို့ ဇာတာတော်ငြိသောကြောင့် စိတ်လိုတိုင်းမပြီး”^၆

ဟူ၍ပါရှိလေသည်။

ထိုစာသည် မောင်ရွှေပြားထံမှ တစ်ဆင့်ဦးပုည၏ လက်သို့ရောက်ရှိလေသည်။ ထိုစာကိုရပြီးနောက် ဦးပုညသည် ယမ်းပုံမီးကျ ဒေါသဖြစ်ခဲ့ရလေသည်။ မဟုတ်မခံ စိတ်ဓာတ်ရှိသူပီပီ တစ်ဖက်လူ နုလန်မထူနိုင်အောင် စိတ်ရှိတိုင်း နှိမ်နှင်းခြေပေးသားကာ ပြန်စာပေးခဲ့လေသည်။ ထိုမေတ္တာစာ ၏နိဒါန်းတွင်-

“စေတနာဗလဝသိနေဟကြောင့် မေတ္တာသုတ်တဆောင်လုံးကို ပုဒ်မပါကျုံးပြီးလျှင် မေတ္တာ တုံးကြီးကြီးဖြင့် ရိုးတိုက်၍ပို့လေ့ရှိသော အမရပူရရွှေမြို့တော် ဗန်းမော်တိုက် နေ့ရှင်ပုညဘိဓဇ၊ ဝေဒနပဋိဘာန်လျှင်မြန်စီရေးမှာ စာပေးလိုက်ပါသည်။ ဒေတီတိ ဒါယကာ ဆရာခေါ် ဦးဆန်း”^၇

ဟူ၍ အဓိပ္ပာယ်နှစ်ခွဲထွက်အောင် ရေးသားမှုမျိုးကို တွေ့ရပါသည်။ ဦးပုည၏ဆိုလိုချက်ကို အကောင်းဖက်မှတွေးလျှင် ကျေနပ်စရာဟု ယူဆနိုင် သကဲ့သို့ အဆိုးဖက်မှ တွေးကြည့်လျှင်လည်း တစ်ဖက်လူအခံရခက်အောင် ရေးဖွဲ့ထားသော ဟာသမြောက်သော ကဗျာဉာဏ်ရည်ကို မြင်တွေ့ နိုင်ပါသည်။

ထို့ပြင် ဦးပုညသည် ဦးဆန်းအား မိမိသည် ဗေဒင်အရာ၌ မည်မျှတတ် ကြောင်းကို-

“ကျမ်းတကာက၊ ဆူရာရွေးထုတ်၊ သည်းချေထုတ်ပြီးလျှင် ဖုတ်၍ပင်စားနိုင်လောက်ခဲ့သည်။”^၈

၄ မေမောင်တင်၊ဦး။ ၁၉၆၇။၈၁
 ၅ မေမောင်တင်၊ဦး။ ၁၉၆၇။၈၂
 ၆ - ယင်း -၊ ၃၂။
 ၇ - ယင်း -၊ ၃၁။
 ၈ - ယင်း -၊ ၃၃။

ဟူ၍လည်းကောင်း

“ဟောပုံနည်းတွင် ပြည့်ပြည့်စင်တက်တက်ကုန် ဝမ်းလေပင်စုန်သော်လည်း သုန်ဒသ မြည်လောက်သည်”^၉

ဟူ၍ လည်းကောင်း မိမိနှုတ်ကပင်မဆိုထားဘိ လေလည်သည့်အခါတွင်ပင် ဗေဒင်စကားများပါနေ၏ (ဝါ) ဟောနိုင်သေး၏ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သိုက်နှင့်ပတ်သက်လျှင်လည်း ကြေကြေညက်ညက် နဲ့နဲ့စပ်စပ်ရှိသူဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း-

“ရှိသမျှသိုက်ဟောင်း၊ စာဘူးတောင်းသိုက်၊ ဆက်ရက်သိုက်၊ ငှက်သိုက်၊ ဝက်သိုက်၊ ကြွက်သိုက်မကျန်၊ မောက်လှန်ရှာဖွေ၊ သိသိကြေအောင်၊ ထုတေမ္မမ္မ၊ သိုက်ပြာချ၍ လောကစီးပွား၊ သိုက်လျက်ဆားလည်း၊ စား၍အင်တန်”^{၁၀}

ဟူ၍လည်းကောင်း ဟာသနောကာ ကိုယ်ရည်သွေးထားသည်ကို ပြုံးချင့်စဖွယ် တွေ့ရပါသည်။

ထို့ပြင် လူပျိုမလှည့်ကြောင်း မေတ္တာစာတွင်လည်း ဦးပုညသည် တစ်ခါတွင် ဒကာမတစ်ဦး၏ အိမ်သို့ ဆေးဝါးရယူလိုသောကြောင့် ညအချိန်သွားရောက်မိခဲ့သည်။ ဤသည်ကို မြို့အုပ်မင်းလက်အောက်ခံ အရပ်သား တစ်ဦးက ပါးစပ်မောင်းခတ်ပြီး သတင်းဖြန့်ခဲ့သဖြင့် မြို့အုပ်မင်း၏နားသို့ ရောက်ခဲ့လေသည်။ ထိုသတင်းစကားကို ကြားရသောအခါ မြို့အုပ်မင်းမှာ စိတ်မသက်မသာဖြစ်ခဲ့ပြီး ဦးပုညထံသို့စာရေးကာ အသိပေးခဲ့လေသည်။

ထိုအခါဦးပုညသည် ယမ်းပုံမီးကျဖြစ်ကာ- မိမိသည်လူပျိုလှည့်ရန်သွားခြင်း မဟုတ်ကြောင်း၊ ဆေးဝါး အတွက် သွားခြင်းဖြစ်ကြောင်း ဖြေရှင်းပြလေသည်။ မြို့အုပ်မင်းလက်ခံ နားလည်အောင် ရှင်းလင်းပြောကြားရာတွင် မိမိသည်ထိုကိစ္စမျိုးကို ဝါသနာမပါကြောင်း၊ ဝါသနာပါလျှင်လည်း အချိန်မတော်သင်္ကန်းခြံ၍ လိုက်ရှာရန်ပင် မလိုကြောင်း ကျောင်းတော်ပေါ်တွင်ပင် အခန့်သင့်ရနိုင်ကြောင်းကို -

“အချောအနု၊ မပုမမြင့်၊ အခန့်သင့်ကလေး၊ သေးသေးသွယ်သွယ်၊ သပြေရိုအရွယ်၊ မငယ်လွန်း၊ မကြီးလွန်း၊ ဇွန်းခြစ်တမျိုး၊ အထိုးခံအုန်းသီး၊ ဘုန်းကြီးကြိုက်မင်း ကြိုက်ကာလသားများနှင့် လားလားမျှမထိုက်၊ ဗျာဆံဝိုက်-ဗျာဆံခါ အပျိုတွေ လာလွန်းလို့ဆရာတော်ကျောင်းပေါ်က ကြိမ်ဆော်၍ချရသေးသည်”^{၁၁}

ဟူ၍ ပြုံးချင့်စဖွယ် ဟာသမြောက်စွာ ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။

လှေအလှူခံ မေတ္တာစာတွင်လည်း ဦးပုညသည် မြင်းခြံမြို့နေ လှေပိုင်ရှင်ကျောင်း ဒါယကာဦးမှုံထံသို့ မေတ္တာရပ်ခံသော မေတ္တာစာတစ်စောင် ဖြစ်သည်။ လှေခကိုမပေးနိုင်၍ မေတ္တာရပ်ခံထားခြင်းဖြစ်သည်။ သူကြီးဟောင်း မောင်ကြူနှင့် အပေါင်းပါတို့က ဦးပုညအား တရားစွဲဆိုမှုကြောင့် စာဆိုဦးပုညက နေပြည်တော်သို့လာရာ မြင်းခြံနေ ကျောင်းဒါယကာ ဦးမှုံထံတွင် လှေတစ်စင်းငှားခဲ့ရသည်။ လှေနှင့်ခရီး နှင်လာရင်းကွမ်းရွာ၏ တစ်ဖက်ကမ်း၊ စည်းသောင်ပွတ်ရွာအရောက်တွင်၊ လှေမှောက်ခဲ့ရာ ငရွှေမှတ်တို့ ဇနီးမောင်နှံမှ ကယ်တင်၍ အသက်ရှင်ခဲ့ရသည်။ ထိုအကြောင်းကို-

“ဇနက္ကမင်းသားကိုအားကျ၍လှေမှောက် သေလောက်မတတ်အရေးကတ်တွင် ငရွှေမှတ် ဆိုလား မေခလာလင်မယားကထိုးဝါးနှင့်ယူငင်သောင်စွယ်သို့ တင်သောကြောင့် ရှင်သီဝလွန်တမလွန်ကို အခွန်မဆက်နေရသည်”^{၁၂}

ဟူ၍ ရွှင်ပြုံးဖွယ်ဟာသနောကာ ရေးသားခဲ့ပါသည်။ ဆက်လက်၍ ဦးပုညသည် ယခုကဲ့သို့ ကံအခွင့်အလမ်း နည်းပါးနေချိန်တွင် ဦးမှုံထံသို့မေတ္တာရပ်ခံရခြင်းမှာ လှေခမပေးနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ စာဆိုသည် ကျောင်းဒါယကာ ဦးမှုံကို လှေငှားခပေးလို၍ အလှူခံထွက်ရာတွင် လှူချင်စိတ်ရှိအောင် ဘုရားဟောသုတ် ဝိနည်း၊ အဘိဓမ္မာ၊ ပိဋကတ်သုံးပုံနှင့် ဇာတ်နိပါတ်တို့ကို ဟောပြော၍အလှူခံပါသော်လည်း ဆန်ဖြူဖြူတစ်ခွက်မျှ ရနိုင်ဖွယ် မရှိပေ။ ဦးပုညဒါယကာ၊ ဒါယကာမများသည့် သဒ္ဓါတရား မချို့ကြသော်လည်း ဆင်းရဲကြပ်တည်းလွန်းသောကြောင့် ဖြစ်ကြောင်းကို-

၉ ဖေမောင်တင်၊ ဦး၊ ၁၉၆၇၊ ၃၃။
၁၀ - ယင်း -၊ ၃၃။
၁၁ - ယင်း -၊ ၁၁၀။
၁၂ ဖေမောင်တင်၊ ဦး၊ ၁၉၆၇၊ ၂၁။

“ဖွတ်ကျောပြာစု၊ ခရုဆန်ကျွတ်၊ ခါးဝတ်လွှာချင်း၊ ထမင်းရက်ချန်၊ ရေရက်မှန်နှင့် ကပ်ကျန်မွဲတေ ဖွတ်ဘိုးအေများ”^{၁၃}

ဖြစ်နေသောကြောင့်လည်းကောင်း

“လျှာပြတ်အောင်ဟောသော်လည်း၊ ဟောရင်းသာ ပျံတော်မူရမည် ဆန်ဖြူဖြူတခွက်မျှ ထွက်နိုင်ပုံမရ”^{၁၄}

ဟူ၍လည်းကောင်း၊ မိမိ၏အခြေအနေကို ပြုံးချင်စဖွယ်ဖြစ်အောင် တင်ပြထားပါသည်။ သို့သော် မိမိကိုလှေငှားခဲ့သော ကျောင်းဒယကာဦးမှိုကို လှေခမရ၍ စိတ်မဆိုးရလေအောင်

“လှေငှားသည့်အခါကို လောကတွင်မသုံး၊ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက် ဈေးကြောင်းပေါက် သုံးမည်ဟု အမြတ်ဆုံးသဘောနှင့် ကုသိုလ်ဇောက်ပါအောင်၊ သံသရာကံကြွေပြုပါမည် အကြောင်းကို၊ သူတော်ကောင်းလက္ခဏာ ထင်မှတ်ရင်း ရှိပါ၍ မေတ္တာရပ်ခံမှာကြားလိုက်ပါသည်”^{၁၅}

ဟူ၍ရေးသားမှာကြားပုံမှာလည်း ကျောင်းဒယကာဦးမှို ဒေါသပြေကာအပြုံးနှင့် ဖက်၍မုချမလွဲ လှေခကို မယူဘဲလှူချင်လာအောင် ရေးသားထားပါသည်။

ဦးပုည၏ဝတ္ထုများမှဟာသရသမြောက်အဖွဲ့များ

ဦးပုညဝတ္ထုများလေ့လာချက်တွင် ဒါနခန်းဝတ္ထုများ (ဦးပုညတရားဟောစာ)တွင် ဦးပုည၏ ဝတ္ထုများ ၂၃-ပုဒ်ကိုတွေ့ရှိ ရပါသည်။ ထိုဝတ္ထုထဲမှတစ်ပုဒ်ဖြစ်သော ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်း ဝတ္ထုတွင် ဘုရားလောင်း ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်း၏သူတော်ကောင်း စိတ်ဓာတ်၊ ဘုရားလောင်းစိတ်ဓာတ်တို့ကို ပုံဖော်ထားသော ဦးပုည၏အကောင်းဆုံး ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်လည်းဖြစ်ပါသည်။ ဤဝတ္ထုတွင် ပါဝင်သောဇာတ်ဆောင်များမှာ ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်း၊ ဂူဠသုဘဒ္ဒါ၊ မဟာသုဘဒ္ဒါ၊ ကာသိမင်းနှင့် မိဖုရားသုဘဒ္ဒါ၊ မုဆိုးလုဒ္ဒကတို့ ပါဝင်ကြပါသည်။

ထိုဆဒ္ဒန်ဆင်မင်းဝတ္ထုတွင် ယောက်ျားကို မာယာနော၍ခွဲခွဲပူဆာတတ်သော၊ မာယာများသော မိဖုရား သုဘဒ္ဒါ၏စရိုက်၊ မိန်းမကိုအလိုလိုက်တတ်၊ ချစ်တတ်သော ကာသိမင်းကြီး၏စရိုက်နှင့် ကိုယ်ကျိုးအတ္တ ကြီးမားလှသော အရေးကြီးကုန်ကိုယ်လွတ်ရုန်းလေ့ရှိသော တစ်ကိုယ်ကောင်းဆန်သော မုဆိုးလုဒ္ဒကတို့၏ စရိုက်တို့ကို-

“လူအိုမုဆိုးကျွန်တော်မျိုးကာကိုယ်ကျိုးဆန္ဒကိုယုံကိစ္စကြောင့် သတ်ရသည်မဟုတ်ပါ။ ကာသိမင်း၏ သက်နှင့်တောင်ညာသုဘဒ္ဒါဟု အဆာကျယ်လှဘုရင်မကြီးက မြမရှား စိန်မရှား အလွန်ပင် များသည်ကို နားလေးလေဟန် ဆင်ဆွယ်မှပန်လိုသည်။ ဆဒ္ဒန်ဘုန်းကြွယ် ကိုယ်တော်မြတ်အစွယ် ကို နားဝယ်လှလှဆင်ရလျှင် စိတ်ချပေရော သူသေပါတော့မည်ဟု ရွှေနန်း ကြော့ရှင်သူ့ချစ်လင်၏ ရင်ခွင်ကြားမှာခေါင်းထား၍ အသေခံပိုပါရောသည်ဘုရား”^{၁၆}

ဟူ၍လည်းကောင်း၊

“ပင်ပန်းလှိုက်ဖိုသူ့မယား၊ ငိုတည့်လျှင်-ဟိုလူကြီး ကပြားရီးပြာရာပဇာအရေးမတွေး မမြော်ကျွန်တော်ကို ခေါ်ပြီးလျှင်၊ ဟဲ့-နော်-လုဒ္ဒက၊ ဆင်ဆွယ်ကိုမရလျှင် ဇီဝနတ္ထိနှင့်သေမည် သိစံဟု မင်းသမီးမာန်စွဲနှင့် အံ့ခဲ၍မိန့်ရာတွင်၊ ခုသေမလောက် ကျွန်တော်မျိုးကြောက်လှ၍ ဓားအောက်ကသာအနိုင်ခွာပြီး တောမှာပင်သေသေ၊ ဖြစ်လိုရာဖြစ်စေဟု မသွေမဖောက်ဆက် ပါမည်လျှောက်သည်တွင် နှစ်ယောက်စလုံး တပြုံးပြုံးနှင့် အသုံးကံကျွေးငါး ရွာစားပေးပြီးလျှင် ကျေးဇူးရှင်မသူ့ကိုယ်တိုင်လမ်းပြ၍ ဘုန်းဘုရား စွယ်တော်မြတ်ကိုအဖြတ် ကျွန်တော်ရောက်ပါ သည်။”^{၁၇}

ဟူ၍လည်းကောင်း၊

“အစွယ်ကိုလိုသူမိဖုရား၊ အသွားစေခိုင်းသူမင်းဧကရာဇ်၊ လေးပစ်သူဘုရား ကျွန်တော် ကြံဖော်ကြံဖက်သုံးယောက်သား အနက်တွင်မှ ကံကွက်ကျား၍ ငမိုက်သားမုဆိုးလေ

၁၃ - ယင်း - ၂၁။
၁၄ - ယင်း - ၂၁။
၁၅ - ယင်း - ၂၃။
၁၆ အေးချို၊ ဦး၊ ၂၀၁၁၊ ၁၂၄။
၁၇ - ယင်း - ၁၂၄။

နင်ချည်းပင်သေပေတော့ဟု ငွေတောင်ကြီးအဟန့် ဆဒ္ဒန်မင်း မြတ်ကျွန်တော်အား သတ်လျှင်လည်း မလွတ်နိုင်ရာသေရပါတော့မည်”^{၁၈}

ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ သုဘဒ္ဒါမိဖုရား၊ ကာသိမင်းနှင့် မုဆိုးလုဒ္ဒကတို့၏ စရိုက်တို့ကို ပြုံးချင်စဖွယ် ဟဿရသမြောက်စွာ ဖွဲ့ထား သည်ကို တွေ့ရပါသည်။

စာဆိုဦးပုည၏ ဒါနခဏ်းဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ဖြစ်သော သူအိုမကြီးဝတ္ထုတွင်လည်း၊ ပစ္စည်းခမ်းနား နည်းများ မရှိဒါနအကျိုးပြုသည့်အနေဖြင့် တင်ပြထားသောဝတ္ထုဖြစ်ပြီး ထိုဝတ္ထုတွင် သာဝတ္ထိ ပြည်သူ သူအိုမကြီး၏ ဆင်းရဲလှပုံ ကို ဦးပုညက-

“သာဝတ္ထိပြည်သူ ခေါင်းဖြူဖွေးဖွေးချင်းသေးထမီအို လက်တိုအင်္ကျီနွမ်းနှင့် သက်တမ်းခေါင်ခိုက်၍ ပြာဆိုက်အောင်မွဲလှသော”^{၁၉}

ဟူ၍ သနားစဖွယ်ဖြစ်အောင် ဖွဲ့ပြထားပါသည်။

ထို့ပြင်သူအိုမကြီးက - ရှင်သာရိပုတ္တရာကိုယ်တော်မြတ်ကြီးကို အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် ဆွမ်းလုပ် ကျွေးခွင့်ရသောအခါတွင် ကြွားကြွားရွှင်ရွှင် စိတ်ကြီးဝင်နေသော သူအိုမကြီး၏ သွင်ပြင်ကိုလည်း-

“ရွှေစင်ကျောက်မြတ်နဝရတ်သော မရတ်သောပေါများသူ မင်းသူဌေး စက္ကဝါတင်း တောင်းနှင့် ခပ်လောင်း၍ ပေးသော်လည်း ကျေးဇူးတော်သခင် ငါအရှင်ကိုကိုယ်ပင် တို့သို့ဘယ်အတွက် ပို့ပိမ့်မည်”^{၂၀}

ဟူ၍လည်းကောင်း

“ဝိသာခါသောမယ်ခါသော နောဇာနာမိ တို့မသိဘူး “ခနိ” ခနမြပုလဲစင် ကျောက်မျက်ရင် တို့သည် ငါ့သခင်စက်တော်အောက်က မြူလောက် မျှကြေးမထိုက်။ တို့မကြိုက်တို့မလို။ ငါ့သခင်ဘုန်းမိုကို ကြည်ညိုစွာငါလုပ်ကျွေးမည်။ မပေးဘူး။ မယောင်နှင့်”^{၂၁}

ဟူ၍ ရန်ထောင်လွတ်နေသော သူအိုမကြီး၏ သွင်ပြင်ကို ရေးဖွဲ့ထားပုံမှာ ပြုံးချင်စဖွယ် ဟဿရသမြောက်လှပါသည်။

ဦးပုည၏ တေးထပ်များမှ ဟဿရသမြောက်အဖွဲ့များ

စာဆိုဦးပုညရေးသော တေးတပ်များနှင့် ပတ်သက်၍ ဦးပုညလက်ရွေးစင်စာများတွင် (၁၆၁)ပုဒ်ရှိကြောင်း တွေ့ရပါသည်။

ဦးပုည၏ တေးတပ်များတွင် အလှပြိုင်ကြ၊ အမုန်းပြိုင်ကြ၊ အလိမ်ပြိုင်ကြ၊ အချစ်ပြိုင်ကြ၊ အညစ်အပတ် ပြိုင်ကြသည်အကြောင်းများကို ရေးဖွဲ့ရာတွင် ဟဿရသမြောက်သော အဖွဲ့များကိုတွေ့ရပါသည်။

ဦးပုည၏ တေးထပ်များတွင် အလိမ်ဖွဲ့သိကြားတိုင်အဖွဲ့၊ သစ္စာထားဖွဲ့၊ အရှုပ်ဖွဲ့၊ အမြောက်ဖွဲ့၊ သံဝေဂဖွဲ့၊ (မှားတမ်းဖွဲ့၊ မိုးဖွဲ့၊ ဆောင်းဖွဲ့၊ ညစ်ပတ်ဖွဲ့၊ အချစ်ဖွဲ့၊ ဂုဏ်နိမ့်ဖွဲ့၊ နိဗ္ဗိန္ဒဖွဲ့၊ ဆန့်ကျင်ဖက်ဖွဲ့၊ အကျင့်ဆိုးဖွဲ့၊ ရှစ်ဆယ်ပေါ်တေးထပ်ရာသီဖွဲ့ စသည်ဖြင့် အမျိုးအစားစုံလင်လှပါသည်။ ထိုတေးထပ်များထဲမှ လောကတွင် လိမ်လည်လှည့်ဖျားတတ် သူတို့၏ သဘောကို-

- ၁။ လိမ်ညာဏ်ဆင်တေးတပ်
  - ၂။ ဝက်ပါမယ်တေးထပ်
  - ၃။ ကျမ်းကျေသူကြီးတေးထပ်တို့တွင် ဟဿရသမြောက်အဖွဲ့များကို တွေ့ရပါသည်။
- လိမ်ညာဏ်ဆင်တေးထပ်တွင် လောကတွင် လိမ်လည်လှည့်ဖျားတတ်သူတို့၏ သဘောကို-
- “ကလိမ်တွင် လိမ်တင်ရ၊ လိမ်ပင်ကဘုရင်၊ လိမ်ချင်လှတခင်ရယ် အလိမ်တွင်ခေါင်ဆုံး၊
 လိမ်ရှုတ်လို့ လိမ်ရုပ်ဖော်သည့်၊ လိမ်တော်စွဲသည့်နှလုံး၊ လိမ်ဟန်နှင့်လိမ်ညာဏ်ဆင်။

၁၈ အေးချို၊ ဦး၊ ၂၀၁၁၊ ၁၂၅။
 ၁၉ - ယင်း -၊ ၁၃၆။
 ၂၀ - ယင်း -၊ ၁၃၆။
 ၂၁ - ယင်း -၊ ၁၃၆။

လိမ်စံသွင်းတနွန်း၊ လိမ်ပြန်လျှင် တဖုန်းက၊ လိမ်အသုံးခက်အောင် လိမ်သလေ လိမ်နေကျ၊
လိမ်မေကဝမ်းနံ့ပတ်ဆောင်၊ လိမ်လွန်းလှလိမ်ကွန်းဆောင်မှာ၊ လိမ်မွန်း ရောင်ချိန်သစ်လို့
ကလိမ်ပြစ်အမျိုးဝင်၊ တိုးလို့လိမ်ချင်၊ ကြိုးလိမ်ရစ်ဆံထိုးခင် ရယ်တမျိုးပင်လိမ်အုန်းကွဲ့လေး”^{၂၂}

ဟူ၍ “လိမ်” ဟူသော စကားလုံးကို ထပ်ခါထပ်ခါ သုံးစွဲထားသဖြင့် ရွတ်ဆိုရလွယ်ကူ၍ အသံသာယာပြီး လိမ်လည်
လှည့်ဖျားတတ်သူများ၏ အကျင့်စရိုက်ကို ပေါ်လွင်စေပြီး ဟဿရသပေါ်လွင်စေကြောင်း တွေ့ရပါသည်။

ဝင်္ဂပါမယ်တေးထပ်တွင်လည်း-

“ကောက်အလိမ်ပွေမှုနှင့် ဆွေခင်ပုအမှု၊ ကြိုးခက်လို့ ကြိမ်ကူသည် လိမ်တော်မူမဆုံး၊ ငမြေတွန့်၊
လိမ်မမှီတယ် မြစ်နဒီဦးခိုက်လို့ရှုံး၊ ခင်လေးတို့လိမ်ပုံမှာ ကြခတ်ရုံတနွန်း”^{၂၃}

ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ကျမ်းကျေသူကြီးတေးထပ်တွင်လည်း-

“ရာဇဝင်အူပေါက်နှင့် ဆူနောက်လို့လုံးလယ်လိုက်လေ ဩကာသပေ၊ စာပေါင်း သိုက်ဖြမ်းလျက်
မွေတယ် ကျမ်းအကျေလွန်လွန်းလို့လေး”^{၂၄}

ဟူ၍လည်းကောင်း၊ လိမ်တတ်ပွေတတ်သူများ၏ အကျင့်စရိုက်နှင့် စိတ်ထားကို ဟာသမြောက်အောင် ရေးဖွဲ့တင်ပြ
ထားပါသည်။

သိကြားတိုင် တေးထပ်များတွင်လည်း ထိုခေတ်က အုပ်ချုပ်သူအချို့သည် တာဝန်ရှိလျက်
တာဝန်ပေါ့လျှော့ပြီး ပျက်ကွက်ပုံ၊ အပျင်းထူနိုင်လွန်းပုံ၊ ကာမဂုဏ်တွင် ပျော်မွေ့သူ၊ စည်းစိမ်တော် ယစ်မူးသူ၊
ဘုရားကိုလိမ်လည် သူတို့အကြောင်းကို-

- (၁) အငွေနှင့်မွေ့လေသူတေးထပ်
- (၂) ရှင်းလှည့်ပါ - တေးထပ်
- (၃) ဘုရားကိုဝါသူ - တေးထပ်တို့တွင်

ဟဿရသမြောက်စွာရေးဖွဲ့ထားပါသည်။

အငွေနှင့်မွေ့လေသူတေးထပ်တွင်-

“ကာမဂုဏ်ပျော်မြူးလို့၊ မတော်ဘူးဘုရား၊ အငွေနှင့်ရွှေမခွာတယ် လူမှာသာအတွေ့၊
ဝါဒတော်သည် လောက်ထုံတယ်၊ လူ့ဘုံကို ဆုံးစတိုင်မေ့၊ ငုံ့လို့မှမရှုနိုင်သည်၊ ခုတိုင်တိုင်နေပေ”^{၂၅}

ဟူ၍လည်းကောင်း၊

“လူ့ပြည်ကရှားတာကို၊ အားကျကာပျော်တုန်းထင့်လေး”^{၂၆}

ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သိကြားမင်းကို ကာမဂုဏ်ပျော်မွေ့သူအဖြစ်လည်းကောင်း ရှင်းလှည့်ပါ တေးထပ်တွင်လည်း-

“သည်လူသည်ဘဝ၊ ရှင်မာဃနေနိုင်၊ ကောဝိဋ္ဌကြဋ္ဌာန်းမြိုင်မှာ ဝါဂွမ်းဆိုင်မတင်း၊ သိကြားမင်းကူ
မမြော်တယ်၊ အယူတော်လွဲရလေခြင်း၊ ကိုယ်ရေးနှင့်ကိုယ်တာ သွေဖယ်ကွာ ရှောင်ကွင်း၊
လူ့ဆုံတခါဆင်လို့၊ ရှင်းလှည့်ပါခုနော်၊ လောကမ် တဖန်မြောချည်ပေါ့၊ လံကစောမောဟိုက်
လို့ပေါ့”^{၂၇}

ဟူ၍လည်းကောင်း

---

၂၂ တင်မြင့်၊ ဦး၊ ၁၉၆၈၊ ၃၆၃။
 ၂၃ - ယင်း - ၁၉၉။
 ၂၄ တင်မြင့်၊ ဦး၊ ၁၉၆၈၊ ၃၇။
 ၂၅ - ယင်း - ၁၆၃။
 ၂၆ - ယင်း - ၁၆၃။
 ၂၇ - ယင်း - ၁၉၉။

“သည်လောက်တောင်၊ အပျင်းနိုင်လျှင်၊ တမ်းခွန်တိုင် သိကြားထင်လေး”^{၂၀}

ဟူ၍လည်းကောင်း သိကြားမင်းကို အပျင်းထူသူ၊ တမ်းခွန်တိုင်သိကြားမင်းနှင့် ခိုင်းနှိုင်း၍ ထားသလို လောက”တရားကိုလည်း “လံကစော” ဟူ၍ စကားလိမ်ဖြင့် သုံးနှုန်းထားပုံမှာ ဟဿရသမြောက်ပြီး ရယ်ရွှင်ဖွယ်ဖြစ်ပါသည်။

ဘုရားကိုဝါသူတေးထပ်တွင်လည်း-

“စည်းစိမ်တော်ယစ်မူးလို့၊ မဖြစ်ဖူးကုန္တာ၊ ကသစ်ဦးသိင်္ဂါမှာအလိမ်မာလွန်အား၊ ရွှေငါးသန်း နှစ်ကုဋေမှာအပျော်လေကျူးခိုက်မို့လား၊ ဘယ်သူ့မှမမှုလာသည်၊ ကရဏာတရား၊ လူ့ရွာကိုရှုပါ ငြားမတဲ့၊ ဘုရားကိုဝါသူ”^{၂၀}

ဟူ၍လည်းကောင်း

“သိကြားလို့ခိုကိုးရန်၊ ဆင်းခဲ့မြန်မြန်၊ ထောင်စက္ခုမြန်ပြန်လျှင် စိန်မျက်မှန်ဆက် မယ်ပလေး”^{၂၀}

ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သိကြားမင်းကို စည်းစိမ်တော် ယစ်မူးသူ၊ မျက်စိမှန်သူအဖြစ် ခန့်ခဲအသုံးအနှုန်းများဖြင့် ရေးဖွဲ့ထားပုံမှာလည်း ဟဿရသ မြောက်ပြီး ရယ်ရွှင်ဖွယ်ကောင်းလှပါသည်။

ဦးပုည၏ တေးထပ်များအနက် အလွန်အကျွံဖွဲ့၍ ဟဿရသဖြစ်စေသော တေးထပ်များကိုလည်း တွေ့ရပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ-

- ညစ်ပတ်တော်မူလွန်းသူ
- ကိုရုပ်ဆိုးတေးထပ် တို့ဖြစ်ကြပါသည်။

ညစ်ပတ်တော်မူလွန်းသူ တေးထပ်တွင်လည်း ညစ်ပတ်လွန်းသူ တစ်ယောက်၏ ရုပ်ဆင်း သွင်ပြင်ကို-

“အသာတော်အရောင်ထွက်တာက မှောင်နက်လို့ မဲညို၊ တောင်ထွက်နှင့်မကွဲလိုတယ်၊ သူရဲဆိုဇာတိ၊ ခံတွင်းကသာ ထုတ်ဖော်လျှင် အာပုပ်စော်ထိုးလှပါတိ၊ သူ့ပါးစပ်အပြီး ပေတယ်၊ သွားချီးတွေ အပြည့်၊ အနီးလေလွန်မကြည့်ချင်ဟု၊ ရွံစလိကြောက်ဖွယ် ဘုတ်တစ္ဆေရုပ်ရေကျအောင်၊ မြတ်တွေက ပေါလိုက်လှတယ် ကိုယ်နဲ့ကခွေးသူငယ်လို မွေးပေတယ် မသဒိပျို့အောင်ပ၊ ညှိစို့စို့လင်းတစော်၊ နည်းတူရဲ့နော်၊ ဂျီးထူးချက် ရှစ်ထပ်ကျော်အောင် ညစ်ပတ်တော်မူလွန်းလှလေး”^{၂၁}

ဟူ၍ ညစ်ပတ်ပုံကို မြင်ယောင်ကြားယောင်လာအောင် မသတိစိတ်ပျို့အန်ချင်စိတ်များ ပေါ်လာအောင် လွန်လွန်ကျူးကျူး ဟဿရသမြောက်အောင် ရေးဖွဲ့ထားပုံကို တွေ့ရပါသည်။

ကိုရုပ်ဆိုး တေးထပ်တွင်လည်း ကိုရုပ်ဆိုး၏ရုပ်ဆင်းသွင်ပြင်ကို-

“ထိတ်စရာလိပ်ပြာလှုပ်၊ ဗြိတ္တာရုပ်သဖွယ် မဲချက်ကကဲထက်ကြွယ် ကျွဲနက်ဝယ်မခြားရ ဈေးသဋ္ဌေး မီးသွေးငိုသည့် ကျီးမွှေးကိုရှုံးရတာကား၊ မင်ခဲနှင့် ပုလင်းဖင်လိုမဲမှောင်လို့ညို မီးလောင်သည့် တုံးငုတ်တိုမှာ ပုံးစုတ်ကို စွပ်ထားသို့လေး”^{၂၂}

ဟူ၍အမြင်အာရုံထဲ ပေါ်လာအောင် လွန်လွန်ကြူးကြူး ခိုင်းနှိုင်းရေးဖွဲ့ထားပုံမှာလည်း ပြုံးချင့်စဖွယ် ဟဿရသကို ခံစားရစေပါသည်။

ဦးပုည၏ပြဇာတ်စာပေများမှဟဿရသမြောက်အဖွဲ့များ

ဦးပုညသည် ကုန်းဘောင်ခေတ်က အလွန်ထင်ရှားကျော်ကြားခဲ့သော စာဆိုတစ်ဦး ဖြစ်ပါသည်။ ဦးပုညသည် မေတ္တာစာ၊ တေးထပ်၊ ဝတ္ထု၊ ဟောစာပြဇာတ်စသည့်ဖြင့် အမျိုး အစားစုံလင်စွာ ရေးဖွဲ့ခဲ့သော စာဆိုကြီးတစ်ဦး ဖြစ်ပါသည်။ ဦးပုည၏ ပြဇာတ်များထဲမှ ရေသည်ပြဇာတ်၊ ဝိဇယပြဇာတ်နှင့် ဝေဿန္တရာပြဇာတ်တို့မှ နှစ်သက်ဖွယ် ကောင်းသော ဟဿရများကို တင်ပြသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

---

၂၀ တင်မြင့်၊ ဦး၊ ၁၉၆၈၊ ၃၉၈။
 ၂၀ - ယင်း -၊ ၃၇။
 ၂၀ - ယင်း -၊ ၁၇။
 ၂၁ - ယင်း -၊ ၄၀၁။
 ၂၂ တင်မြင့်၊ ဦး၊ ၁၉၆၈၊ ၃၇၆။

ရှေးဦးစွာ ရေသည်ပြဇာတ်မှဟာသာရသအဖွဲ့များကို လေ့လာတင်ပြပါမည်။ ရေသည် ပြဇာတ်သည် ဦးပုည၏ အကောင်းဆုံးပြဇာတ် တစ်ပုဒ်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုပြဇာတ်ကို ဘုရားဟော အဋ္ဌနိပါတ်၊ ဂင်္ဂါမာလ ဇာတ်တော်ကိုဟူ၍ ပြဇာတ်စာပေပုံစံဖြင့် ရေးဖွဲ့သဖြင့် ဂင်္ဂါမာလဇာတ်ဟူ၍လည်း ခေါ်ကြသည်။ ရေသည်ပြဇာတ်တွင် အဓိက ဇာတ်ဆောင်များအဖြစ်၊ ရေသည်ယောက်ျား၊ ရေသည်မိန်းမနှင့် ဥဒယမင်းကြီးဟူ၍ အဓိကဇာတ်ဆောင်သုံးဦးနှင့် အရန်ဇာတ် ဆောင်များအဖြစ် များမတ်များနှင့် အတွင်းဝန်တို့ပါဝင်ရာ ဇာတ်ဆောင်အချင်းချင်း အပြန် အလှန်စကား ဆိုခြင်းတို့ဖြင့် ဇာတ်လမ်းကို ဖန်တီးထားပါသည်။ ရေသည်ပြဇာတ်သည် အခန်း (၅)ခန်း ပါဝင်ပြီး ရေသည်ယောက်ျား ဆင်းရဲပုံ၊ ရေသည်မိန်းမဆင်းရဲပုံတို့ကို ဖော်ပြရာတွင် ရယ်ရွှင်ဖွယ် ဟာသဉာဏ်ပါလှကြောင်း တွေ့ရပါသည်။

အခန်း(၁) ရေသည်ယောက်ျား ရေရောင်းထွက်ခန်းတွင် ရေသည်ယောက်ျား ဆင်းရဲပုံ ကို-

“အမွဲတကာထွက်ခေါင်၊ ဖွတ်မင်းနောင်မှာပြာတောင်ကြီးပေါက်ကရော၊ ပြောင်မြောက် အောင်မွဲနိုင်တဲ့ငါကိုယ်နော်”^{၃၃}

ဟူ၍ ရေသည်ယောက်ျားဆင်းရဲပုံကို မွတ်မင်းနောင်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပြာတောင်ကြီးပေါက် ဟူ၍ လည်းကောင်း ခိုင်းနှိုင်းထားပုံမှာ ပြုံးချင်စဖွယ်ဟာသမြောက်လှပါသည်။

အခန်း (၂) ရေသည်မိန်းမရေရောင်းထွက်ခန်းတွင်လည်း- ရေသည်မိန်းမဆင်းရဲပုံကို ဖော်ပြရာတွင်-

“အကျော်ဇေယျ၊ ခေါင်မှာစွဲအောင်မွဲတေလှတဲ့ကျွန်မကိုယ်ငယ်”^{၃၄}

ဟူ၍လည်းကောင်း

“ကောလိုက်တဲ့ကံ၊ မုရင်းဆန်နှင့်ပွဲရန်ချဉ်ပေါင်၊ ကျွေးနိုင်တဲ့ မောင်များကိုလူ့ဘောင်တွင် တစ်ခါ၊ ကြိမ်စမ်းချင်ပါတိ၊ ဇာတာထွန်းပေါ်ကံနိုးဆော်လို့ မတော်တဆမုရင်းမောင်မောင် ဦးချဉ်ပေါင်ရီနှင့် အိမ်ထောင်များကျခါမှ ဝဝကြီးဖောင်းလန်အောင် ဝမ်းစည်းစိမ်ခံ တော့မယ်”^{၃၅}

ဟူ၍လည်းကောင်း ဖွဲ့ထားပုံမှာ ပြုံးချင်စဖွယ်ဟာသာရသမြောက်လှပါသည်။

ရေသည်ယောက်ျားနှင့် ရေသည်မိန်းမတွေ့ဆုံခန်း အခန်း(၄)တွင်လည်း ရေသည် မိန်းမက ရေသည်ယောက်ျားကို နှုတ်ဆက်ရာတွင်-

“ဝါးကွဲထမ်းပိုး၊ ဆိုင်းပေါင်ကျိုးနှင့်၊ ပုဆိုးညစ်တေ၊ ယောင်ထန်းစေ့မှုတ်၊ ခေါင်းမွှေး စုတ်တဲ့ ကျုပ်ဖအေငယ်”^{၃၆}

ဟူ၍လည်းကောင်း

“ခါးဝတ်လဲမှာ၊ မလွဲစင်စစ်မျက်မြင်ဖြစ်၍ မစစ်သာဘူး ဗလချာချွတ်ခြံ၊ ဖွားဖက်တော်မှ မပေါ်ရုံလုံအောင် အနိုင်ပုံးရတယ်”^{၃၇}

ဟူ၍ ရေသည်ယောက်ျား ဆင်းရဲပုံသွင်ပြင်ကို မျက်စိထဲတွင် မြင်ယောင်လာအောင် ဟာသနော၍ ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။

ထိုအခါ ရေသည်ယောက်ျားက ရေသည်မိန်းမကို ပြန်ပြောရာတွင်လည်း -

“ဆံထုံးတော်ကြီး တမာသီးနှင့် ခါးစည်းဝတ်လဲ ချုပ်စပြဲကို တဲအပ်နှင့်တွယ် လူမြင်သမျှ စိတ်ပျက်အောင် လှပါတဲ့မရေသည်”^{၃၈}

ဟူ၍ရေသည်မိန်းမ၏ သွင်ပြင်ကို ပြုံးချင်စဖွယ် ဟာသနော၍ ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။

ထို့ပြင် ရေသည်မိန်းမကို ရေသည်ယောက်ျားကခေါ်သော အာလုပ်စကားတွင် လည်း-

“သုံးစွဲမကုန်တောင်နှယ်ပုံ၊ ငွေမှုန်လေးရွေး၊ ခြိမ်အောင်ကြွယ်တဲ့မယ်သူဌေး”^{၃၉}

၃၃ - ယင်း -၊ ၂၂၅။
၃၄ တင်မြင့်၊ ဦး၊ ၁၉၆၈၊ ၂၂၇။
၃၅ - ယင်း -၊ ၂၂၈။
၃၆ - ယင်း -၊ ၂၂၆။
၃၇ - ယင်း -၊ ၂၂၇။
၃၈ တင်မြင့်၊ ဦး၊ ၁၉၆၈၊ ၂၂၇။

ဟူ၍ ခေါ်ဆိုပုံ၊ ထိုအခါ ရေသည်ယောက်ျားကို ရေသည်မိန်းမက ပြည်လည်ခေါ်ဆိုပုံမှာ -

“ငွေလေးရွေးနှင့်ဌေးအောင်ကြွယ်ဝ၊ ဥစ္စာပေါတဲ့ဇောတိကငယ်”^{၆၀}

ဟူ၍လည်းကောင်း ခေါ်ဆိုပုံတွင်လည်း အမြီးအမောက်မတည့်သော စကားလုံးများသုံး၍ ပြုံးချင်စဖွယ် ဖြစ်အောင် ဖွဲ့ထားသည်ကိုတွေ့ရပါသည်။

ရေသည်ယောက်ျားက ရေသည်မိန်းမကို လက်ထပ်ခွင့်တောင်းသည့်အခါ ရေသည် မိန်းမက စုဆောင်းထားသော ငွေလေးရွေးကိုသွားယူရန်၊ ငွေမြင်လျှင်လက်ထပ်မည်ဖြစ် ကြောင်းကို-

“တစ်နပ်စားမကျန် တကယ်တန်းမှန်ပါလျှင် စရန်ခန်းဝင် သေတ္တာနှင့်အလေး၊ ငွေလေးရွေးကို ကြိုကြမ်းတင်မှအကြင်လင်မယား၊ လူနှင့်တူလို့၊ လူခန်းညားတော့မပ။ ငွေသွားလို့ယူငွေမြင်လျှင် လင်လုပ်မည်၊ အဟုတ်ပဟလူရယ်”^{၆၁}

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ထားပုံမှာလည်း ပြုံးချင်စဖွယ် ဟာသဉာဏ်ကြွယ်လှပေသည်။

ဝိဇယပြဇာတ်တွင်လည်း သီဟပူရပြည် သီဟဗာဟုမင်းကြီး၏ သားကြီးဝိဇယ မင်းသားသည် ကျွန်သီးခုနစ်ရာနှင့် ဆိုးသွမ်းလွန်းလှသဖြင့် ဖခင်မင်းကြီးက ကျွန်းသီး ခုနစ်ရာနှင့်အတူ ဝိဇယမင်းသားကို ပင်လယ်သို့ဖောင်နှင့်မျှော်လိုက်လေသည်။ ဝိဇယမင်းသား နှင့် ကျွန်သီး၇၀၀ တို့သည် ဘီလူးတို့ နေထိုင်သော လင်္ကာဒီပကျွန်းသို့ ရောက်လာရာ ကျွန်းကို စောင့်ရှောက်သော နတ်သားကရသေ့ ယောင်ဆောင်၍ ဝိဇယမင်းသား တို့အား ပြောကြားပုံ မှာ-

“ပင်လယ်မြစ်မှာ၊ ရေနစ်လို့တော့မသေ၊ သည်ကျွန်းကိုရောက်ကာမှ အူပေါက်၍ သေမယ်လို့၊ တုမေ- သင်တကာတို့သည်၊ အာဂစ္ဆန္တိလာကြကုန်၏”^{၆၂}

ဟူ၍လည်းကောင်း

“ခွေးပိန်မကိုကျားထ၍ ဖမ်းသည့်နှယ်”^{၆၃}

ဟူ၍လည်းကောင်း ရေးဖွဲ့ထားပုံမှာ ပြုံးချင်စဖွယ် ကောင်းလှပါသည်။

ဝေဿန္တရာပြဇာတ်၌ ဇေတမုဆိုးဝင်္ကံဘာတောင်အသွားတွင်

- ဆိုသော ခွေးခေါ်စကားကို-ကြည့်ရှုပါကလည်း ဆရာဦးပုည၏ ဟာသဉာဏ်ကဗျာ ဉာဏ်ရွှင်ပုံကို ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း တွေ့ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

ဇေတမုဆိုးခွေးစစ်တပ်ဖွဲ့ပုံကို-

“အို-ဟဲ့ဟရီ၊ ခွေးနီဗားနဲ့ရဲကျားရိုး၊ နင်တို့သခင်ဇေတမည်ရှိစွမ်းသတ္တိနှင့်လေးကြီးရင်မှာ၊ ယုပင် ယနေ့အခင်းတွေ့ပြီ၊ ရှေ့တပ်ဦးက မင်းရဲလှနှင့်ဂုတ်ကျား မသမက်ခွေး အောင်နက် တို့က မကာရ်ကွက်စစ်ဆင်လို့၊ တပ်လုလင် ခွေးမိုးမှောင်က၊ တစ်ကောင်နဲ့ တစ်ကောင်ကိုနဲ့ဘေးချင်း မြှောင်လို့မို့အယ်အောင်ကြီး မပူးမကပ်စေနှင့်တပ်ဦးကချီစေ လင်သေလင်ကွာနေရာမကျ၊ မုဆိုးမ ခွေးမအို၊ မုဆိုးဖိုခွေးသက်ကျား စွယ်သွားမချွန် အရွယ်လွန်နဲ့၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင်တချို့၊ နို့ဖိုကြီးငယ်၊ ခွေးမီးယပ်သယ်များမှာ၊ တနယ်တရွာ တပ်ချီရာမို့ မပါမလိုက်စေနှင့်၊ အနေကျကျအိမ်ဝ အိမ်နောက်ခြံ ပေါက်ခြံတွင်း ထမင်းအိုးစင်ဟင်းအိုးစင်နှင့် ယုန်ကင် ကြက်ပေါင် ဂျိုးကောင်ထားရာ ဘဏ္ဍာတော်များ မတိမ်းပါးရအောင် ချပ်ပြားလုံးရေ အသေအချာလက်မှတ်စာနှင့် ခွေးနီဗားခွေး ကျားတို့က တစ်မိုလ်လျှင် အချုပ်သိမ်းအုပ်စိုးယူစေ၍ မသွေမထောင်၊ မာန်မနှောင့်ကြရအောင် အိမ်စောင့်ထားရစ်ရချည်သေး”^{၆၄}

၃၉ - ယင်း -၊ ၂၂၈။
၄၀ - ယင်း -၊ ၂၂၈။
၄၁ တင်မြင့်ဦး၊ ၁၉၆၈၊ ၂၂၈။
၄၂ - ယင်း -၊ ၁၃၉။
၄၃ - ယင်း -၊ ၁၃၉။
၄၄ တင်မြင့်ဦး၊ ၁၉၆၈၊ ၂၅၈။

ဟူ၍ ဖတ်ရှုရင်းပင် ပြုံးရယ်လာရလေအောင် ခွေးတို့၏ ပုံပန်းသဏ္ဍာန်အမျိုးမျိုးကို ပုံဖော် ရေးဖွဲ့ထား သည်မှာ ဟဿရသမြောက်လှပါသည်။

ဝင်္ကံဘာတောင်သို့ သွားသောလမ်းစခန်း၌ ဇူကောပုဏ္ဏား၏ ဟန်အမူအရာကို ပေါ်လွင်အောင် ရေးဖွဲ့ရာတွင်-

“သီကရီရွှေပိုးတီအသာတွန့်သည့်နယ်မောင်လွန်ကာလူး ခါးငယ်ကိုလိမ်၊ ဖင်ပိန်ကို အကုန်နဲ့ပါလို၊ အိတ်ပုံကိုအနိုင်ချီ ရတော့ဖွတ်ဖင်နီပျံသင်စလို၊ လမ်းတွင် လှဘူး၊ လမ်းမတွင် မြိုင်ခွင်မှာ ခန္ဓာရွှေချေရဲ့ တာလေမောင်ထွေး၊ ရိက္ခာငယ်ကုန် မသာပုံ အတန်ပေါက်ချင်ပေါ့ သက်ပျောက်ရင် မောင်တစ်ကိုယ်မို့ ငွင်းတအိုဖင်ကို နှိုက်မှာ စိုးလိုက်လှလေး”^{၄၅}

ဟူ၍ ဟဿရသမြောက်အောင် ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။

ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်

စာဆို ဦးပုညသည် ကုန်းဘောင်ခေတ်တွင် ထင်ရှားကျော်ကြားခဲ့သော စာပေပညာရှင်တစ်ဦးဖြစ်ပါသည်။ စာဆိုဦးပုညသည် ကုန်းဘောင်ခေတ်တွင် ဟောစာ၊ မေတ္တာစာ၊ တေးထပ်၊ ဝတ္ထုပြဇာတ်များ၊ ရှစ်ဆယ်ပေါ် တေးထပ်များ၊ ဒုံးချင်များစသည့်ဖြင့် စာပေလက်ရာ အမျိုးမျိုးကို ရေးသားခဲ့ပေသည်။ ဦးပုည၏ စာပေလက်ရာများ သည် လူ့စရိုက်လူ့သဘောသဘာဝကို ပီပြင်ပေါ်လွင်စေပြီး ဟဿရသမြောက်လှကြောင်း တွေ့ရပါသည်။

ဦးပုည၏ မေတ္တာစာများတွင် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးသရော်မှုများနှင့်အတူ လောကဓံကိုအပြုံးဖြင့် ရင်ဆိုင်တတ်သော လူ့သဘောမနောတို့ကိုတွေ့မြင်ရပါသည်။ ငိုအားထက်ရယ်အားသန်တတ်သော မြန်မာတို့သည်ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသော ဒုက္ခများ၊ ချီးမွမ်းခြင်း၊ ကဲ့ရဲ့ခြင်းများကို ရယ်ရွှင်စရာအဖြစ် သဘောထားခဲ့ကြောင်းကို ဦးပုညကရယ်ရွှင်ဖွယ်အဖြစ် စာပေများရေးဖွဲ့ခဲ့ပြီး လူ့စရိုက်၊ လူ့သဘော သဘာဝတို့ကို ဘဝအမြင်များအဖြစ်တင်ပြခဲ့သည်။

ဦးပုည၏ တေးထပ်များမှာလည်း အကြောင်းအမျိုးအစာအရာစုံလင်လှသည်။ ပုဂ္ဂိုလ်ရေး သရော်လှောင်ပြောင် သည့် အဖွဲ့များ၊ ခေတ်ကိုသရော်သည့်အဖွဲ့များကို ဖွဲ့ခဲ့သည်။ ထိုအဖွဲ့များသည် လူ့သဘောကို အသေနှင့်ယှဉ်၍ ဆင်ခြင်မိစေသည်။ ဘဝအသိအမြင်ကိုရစေသည်။

ထို့ကြောင့် ဦးပုည၏ စာပေလက်ရာများသည် လူ့စရိုက်လူ့သဘောအမြီးအမောက် မတည့်မှုကိုဖော်ပြပြီး လောကသဘောလူ့သဘောကို ရယ်ရွှင်ဖွယ်ဖြစ်အောင်၊ ဘဝအသိအမြင်များကိုလည်း ရစေသောကြောင့် အာနိသင်ရှိသော ဟဿရသများ ဟုဆိုချင်ပါသည်။

နိဂုံး

ဤစာတမ်းသည် ကုန်းဘောင်ခေတ်စာဆို ဦးပုည၏ ဟဿရသအဖွဲ့ပါသော စာပေများကို လေ့လာတင်ပြသော စာတမ်းဖြစ်သည့်အတိုင်း ရသစာပေ၏ သဘောသဘာဝနှင့် ဟဿရသတို့၏ သဘောသဘာဝတို့ကို အကျဉ်းမျှ တင်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။ ဦးပုည၏ စာပေများထဲမှ ဟဿရသပါသော တေးထပ်၊ မေတ္တာစာ၊ ဝတ္ထုနှင့်ပြဇာတ်တို့မှ ဂုဏ်မြောက်သော ဟဿရသများကို လေ့လာတင်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။ စာဆိုဦးပုည၏ ဟဿရသစာပေများကို ဖတ်ရှုလေ့လာခြင်းဖြင့် မြန်မာတို့၏ ပျော်ရွှင်တတ်သောလေ့ အေးချမ်းစွာနေထိုင်တတ်သော ခွင့်လွှတ်သည်ခံ တတ်သော၊ စရိုက်သဘာဝကို သိမြင်လာစေပါသည်။ ဤစာတမ်းသည် ဟဿရသကို နှစ်သက်မြတ်နိုးတတ်သော စာချစ်သူများအတွက် ပျော်ရွှင် ကြည်နူးမှုဟူသော ကျေးဇူးကိုရရှိစေနိုင်သော စာတမ်းတစ်စောင်ဖြစ်မည်ဟု မျှော်လင့်မိပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

တင်မြင့်၊ ဦး (မဟာဝိဇ္ဇာ)။ (၁၉၆၈)။ *ဦးပုည လက်ရွေးစင်စာများ*၊ ရန်ကုန်၊ နံ့သာတိုက်။
ပုည၊ ဦး။ (၁၉၉၁)။ *ဦးပုည၏ စာပန်းကုံးများ*။ ရန်ကုန်၊ ကြေးမုံသတင်း စာတိုက်နှင့် ဂါဒီယန်သတင်းစာတိုက်။
ဖေမောင်တင်၊ ဦး။ (၁၉၆၇)။ *ဦးပုည၏ မေတ္တာစာ*။ မြန်မာသုတေသနအသင်း။ ရန်ကုန်။ ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင်ပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက်။
ဘသောင်း၊ ဗိုလ်မှူး(မဟာဝိဇ္ဇာ)။ ၂၀၀၂။ *စာ၏ဆိုတော်များ အတ္ထုပ္ပတ္တိ*၊ ရန်ကုန်၊ ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်။
အေးချို၊ ဦး(မဟာဝိဇ္ဇာ)။ ၂၀၀၁။ *ဦးပုညနှင့် အချုပ်တန်းဆရာဖေတို့၏ ဘဝစာပေအထွေထွေ*။ ရန်ကုန်။ ပန်စရာပုံနှိပ်တိုက်။

၄၅ အေးသန့်၊ မောင်၊ ၁၉၆၇၊ ၃၆။

အေးသန့်၊ မောင် (တက္ကသိုလ်)။ ၁၉၆၇။ စလေဦးပုည၏ ဒါနစန်းဝတ္ထုများ (ဦးပုညတရားဟောစာ)။ ရန်ကုန်။ ပန်းရွှေပြည်စာအုပ်တိုက်။